

Een klein liefdesgeschenk

Vivi, januari 1994

Mijn naam is Viviane Abbott Walker. Ik ben achtenzestig, maar kan voor negenenveertig doorgaan. En dat doe ik ook. Ik heb mijn rijbewijs vernieuwd, maar die fantastische foto van mezelf waarop mijn haar nog dik is en ik op Jessica Lange lijk, heb ik gehouden. Ik heb hem op elk nieuw rijbewijs geplakt dat ik sinds 1975 heb gehad. En geen enkele politieagent heeft er ooit iets van gezegd. Ik zie mezelf graag als koningin van de Ya-Ya-zusters, de stam waartoe ik sinds mijn vierde jaar heb behoord. Maar eigenlijk zijn we allemaal koninginnen. De Ya-Ya's zijn geen monarchie. We zijn een Ya-Ya-cratie. Caro, die nog altijd levendiger is dan wie dan ook, hoewel ze vanwege haar longemfyseem meestal aan een zuurstoftank is gekoppeld. Teensy, die, ook al beseft ze dat niet, waarschijnlijk de meeste klasse heeft van ons allemaal en nog altijd een snoesje is om te zien. Ik weet nooit wanneer ze thuis zal zijn in Thornton – in het hart van Louisiana waar we allemaal zijn opgegroeid – of in Parijs of Istanbul. En Necie, onze dierbare lieve Necie, die nog altijd Mevrouw de Voorzitster is van elke liefdadigheidsinstelling in Garnet Parish, zo niet de hele staat.

Als Ya-Ya's zijn we opgegroeid, hebben we onze kinderen grootgebracht – de *petites* Ya-Ya's – en onze kleinkinderen, de *très petites*, verwelkomd op deze verrukkelijke, krankzinnige wereld. We hebben elkaar door bijna elke denkbare gebeurtenis in ons leven heen geslept en zijn altijd aan elkaar blijven klitten.

We hebben alleen onze mannen nog niet begraven. Nou ja, Caro heeft geprobeerd Blaine te begraven toen ze ontdekte dat hij homo was, maar ze heeft besloten dat hij en zijn vriendje te leuk waren en Blaine te lekker kon koken om hem te vermoorden.

Het waren de Ya-Ya's die mijn oudste kind, Sidda, en mij weer bij elkaar brachten toen we op de rand van een lelijke moederdochterscheiding balanceerden. Ze wilden niet werkeloos toezien, die gekke, onstuimige schatten. Sidda zei dat het dankzij hun drietjes was, en mijn oude plakboek dat ik als kind zo hoogdravend 'De Goddelijke Geheimen' had genoemd, dat ze me ging begrijpen. Dat ze ging geloven dat ik van haar hield – ook al was ik wat je noemt een 'onevenwichtige' moeder. Sidda is altijd melodramatisch geweest.

Sidda zei dat ze vooral dol was op de kiekjes. Kiekjes zijn wat mij betreft alleen maar kiekjes. Als je het mij vraagt analyseert Sidda alles veel te veel. Maar vanochtend ben ik degene die een foto wil bestuderen. En uitgerekend een foto met mijn moeder erop.

Vanmorgen werd ik met een ontzettend levendige herinnering wakker. Het was niet zozeer een herinnering aan een droom, maar eerder een volkomen helder beeld van mijn moeder, omringd door bloemen. Het riep een tafereel bij me op waarvan ik gewoon zéker wist dat ik er een foto van had. Maar voordat ik aan de zoektocht kon beginnen, moest ik eerst een kopje koffie hebben. Foto's in dit huis zijn niet wat je noemt ordelijk opgeborgen. Alleen al om een opsporingsteam te kunnen vormen, moet je een archeoloog zijn. Ik heb het altijd te druk gehad met léven om urenlang foto's en kiekjes te ordenen en keurig in familiealbums te plakken. Mijn leven is zo vol. Ik mag dan een vijftienstijgpluspas hebben, maar ik rentenier nog niet. En ik heb ook nog geen plannen in die richting! Ha! Ik heb het druk, druk, druk. Elke dag van de week fitnessstraining op de club. *Bourrée* met de Ya-Ya's. Snoeprisjes met Shep. *En* tijd doorbrengen in zijn tuin. Hij is daar zo vaak dat ik om hem te kunnen zien – voor het eerst

in mijn leven – een paar hertenleren tuinhandschoenen heb aangetrokken en een beetje aan het spitten en wieden ben geslagen. Hij zegt dat ik er wel in groei. Maar ik zeg: laat mij maar lekker een amateurtuinier zijn. Elke zaterdagmiddag naar de mis. Twee keer per maand biechten. Alles lezen waar ik de hand op kan leggen (behalve sciencefiction, dat lijkt te veel op mijn boze dromen). Tennissen met Teensy en Chick. Ik ben superfit. Ik heb een ijzeren gestel. Mijn lever is in prima conditie, tot voortdurende verbijstering van mijn artsen. Het ergste wat ik heb is wat artritis in mijn handen. Ik word een van die vrouwen zoals je die in China hebt, die tot hun honderdveertigste doortuffen terwijl ze hun leven lang hebben gerookt en gedronken.

O, er is wel degelijk pijn in mijn leven, maar het is moeilijk er een naam aan te geven. Soms lig ik in bed te piekeren of er een gebitscontrole of herhalingsprik tegen tyfus is die ik Sidda, Little Shep, Lulu of Baylor heb vergeten te laten geven. Iets wat ik over het hoofd heb gezien en had moeten doen. Soms lig ik in bed en wou dat ik de kinderen gewoon had gevraagd waardoor ze zich meer bemind hadden gevoeld. Maar ik blijf er niet lang bij stilstaan, dank je feestelijk. Ik volg Necies wijze woorden: ‘Ga maar gezellig aan roze en lichtblauwe dingen denken.’

Na een sterke kop *Community*-koffie begon ik de laden van de buffetkast door te spitten waar ik de meeste van onze familiekiekjes bewaar. Ik moest tot Sint-Antonius, de patroonheilige van verloren voorwerpen, bidden en ten slotte heeft hij me geholpen de foto te vinden die ik zocht. Hij zat achter in een van de laden, een beetje verkreukeld, maar hij was er in elk geval. Een van de dingen die ik zo fijn vind aan het katholicisme is dat er voor alles een heilige bestaat. Als Sidda voor iets geen heilige kan ontdekken, bedenkt ze er gewoon een. Die meid heeft er zelfs eentje die ze de heilige Mechteld van de Menstruatie noemt. Ik zie dat niet als heiligschennis, hoewel er een tijd is geweest dat ik dat wel zou hebben gedaan. Nu noem ik het gewoon creatief.

Ik nam de foto en een tweede kopje koffie mee naar het zitje

in de vensternis van de studeerkamer, vanwaar ik over de *bayou* hier op de Pecan Grove-plantage kan uitkijken. Toen gaf ik me over aan mijn mijmeringen.

Op het kiekje droeg mijn moeder haar trouwring aan haar linkerhand en ze hield de enkel vast van mijn oudste dochtertje, dat toen nog een baby was. Ik had de foto zelf met mijn Brownie genomen. Er waren die dag drie generaties aanwezig, hoewel ik niet op de foto sta. Ook al kun je me niet zien, ik ben er wel. Sidda was nauwelijks een jaar oud en ze was zo zoet. Ik vond dat roze jurkje prachtig. Moeder had het voor haar gemaakt. Ik zei: 'Moeder, die stof moet een vermogen hebben gekost!' En zij zei op die martelaarstoel die ze altijd aansloeg: 'Ach, ik geef liever geld uit aan mijn kinderen dan aan mezelf.' 'Mooi' was te zwak uitgedrukt voor dat jurkje. Het was van het allerfijnste zachtroze batist, met een perfect gestikt wit kraagje van Iers linnen en fijn borduurwerk aan de voorkant. Het wijde rokje viel klokkend en de zoom kwam tot net boven Sidda's enkels. Een beetje lang, maar moeder geloofde in kleren waar kinderen 'nog in konden groeien'. Doordat het wat aan de lange kant was, zag Sidda er in dat jurkje uit als een prinsesje, niet als zomaar een gewone baby. Ze zag eruit als een kind dat door een van de Oude Meesters geschilderd had kunnen worden of door die Franse schilders die portretten van kinderen van vooraanstaande families hebben gemaakt.

Het leek alsof Sidda niet uit mijn lichaam geboren kon zijn. Dit was de eerste keer dat ik ooit het gevoel had dat ze geen deel van mij uitmaakte, dat ze iemand anders was. Dat gevoel beviel me niet. Ik voel me er nog steeds niet helemaal prettig bij. Dat is een van de redenen waarom Sidda en ik altijd voorzichtig met elkaar moeten zijn. Zij heeft dat aan mij uitgelegd. Maar zij is dan ook een miljoen jaar in therapie geweest en heeft massa's meer boeken over het onderwerp gelezen dan ik. Ik raak niet zo geobsedeerd door onplezierige dingen.

Ze zeggen dat roodharigen geen roze zouden moeten dragen.

Belachelijk! Mijn kleine meisje heeft bewezen dat ze ongelijk hebben. Haar rossige krulletjes deden haar gezichtje stralen in dat jurkje.

Als ik niet hoogzwanger van mijn volgende kind was geweest, had ik er misschien meer de tijd voor genomen om mijn oudste dochter met het dolfijntjesvoorhoofd te leren kennen. Ze was beeldschon, maar ze had een hoog voorhoofd. Ik noemde haar mijn 'Einsteinbaby'. Ik wist dat ze een genie zou worden. Ik wist niet in wat, maar ik heb er geen seconde aan getwijfeld dat Sid-dalee Walker haar stempel op de wereld zou drukken.

Die enorme bruine ogen die groen konden worden als ze je aankeek. Een volmaakt kersenmondje. Dat was voor die valpartij waardoor ze een littekentje op haar lip heeft opgelopen, iets wat ze vakkundig met een lippotlood maskeert nu ze een mooie volwassen vrouw is. Als baby had ze soms zo'n doordringende blik, dan kwam die kleine frons in haar voorhoofd alsof er onweer op komst was, als een lagedrukgebied, een tropische depressie. Ze was beslist mijn kleine genie, zoals ze alles en iedereen kritisch bestudeerde. Soms zei ik: 'Kijk me niet zo aan,' hoewel ze nog niet eens oud genoeg was om te kunnen praten. Ik denk dat dat kind vanaf de dag van haar geboorte begreep wat ik zei. Als Sid-da me aankeek alsof ze me probeerde te doorgronden, zat ze doodstil. Ik werd er stapelgek van. Ik kon er niet tegen. Dan pakte ik haar op en schudde haar zachtjes door elkaar, om weer beweging in haar lijfje te krijgen, gewoon om die intense concentratie te verbreken.

Ik hield van elk van haar tien volmaakte teentjes, van elk van haar tien volmaakte vingertjes. Ik hield van de kleur van haar huid. Ze had de teint van een echte roodharige, net zoals ik de teint heb van een echte blondine. Zij had zo'n melkachtig witte huid. Kon nooit tegen de zon. Vanaf het begin heb ik haar tegen de zon beschermd. Zelfs al voor we wisten wat voor afschuwelijke dingen zonlicht ons kan aandoen. Ik zette haar mutsjes op met kleine randjes die haar voor de zon behoedden. Eerlijk

gezegd had ik op de bewuste dag dat die foto is gemaakt haar mutsje net lang genoeg afgedaan om dat kiekje te nemen, daarna heb ik het haar meteen weer opgezet. De moeders van tegenwoordig lijken geen tijd meer te hebben voor mutsjes. En moet je Sidda nu eens zien: een succesvol toneelregisseur, gelukkig getrouwd. Ze ziet er tien jaar jonger uit dan ze is. Haar teint is gewoonweg goddelijk, en dat heeft ze aan mij te danken.

Op de foto buigt moeder voorover en houdt Sidda vast. Ze droeg die dag haar mooie, gesteven marineblauwe jurk. Ze had zowaar iets met haar haar gedaan, zodat ze er niet als een dienstbode uitzag. De zojuist ontloken blaadjes van de plataan waren nog geelachtig en doorschijnend en glinsterden in de zon. Het lentegras was stralend groen en vanuit de bloembedden moesten wel honderd bontgekleurde viooltjes naar ons terug hebben gekeken. Het was een perfecte aprildag. Moeder had me gevraagd Sidda mee te brengen en toen verraste ze ons zomaar met dat jurkje. Het was geen verjaardagscadeau. Het was geen paasjurkje. Het was gewoon iets wat ze zich in haar hoofd had gezet. Een klein liefdesgeschenk. 'Ik zag iets dergelijks in een tijdschrift en ik wist dat ik het zelf kon maken. Ik wilde dat geen enkel ander klein meisje dan Sidda het zou dragen, dus heb ik het een beetje veranderd. Vind je het mooi?'

'Moeder,' zei ik, 'het is een plaatje. Om van te smullen.'

We waren in mamma's grote keuken met de haard en de schommelstoelen, tien maanden nadat vader was omgekomen bij een auto-ongeluk toen hij van zijn advocatenkantoor naar huis reed. Ik had op de een of andere manier het gevoel dat mijn moeder haar rouw aflegde door dat jurkje voor Sidda te maken. Als ze een andere vrouw was geweest, had ze misschien een prachtige roze jurk voor zichzelf gemaakt, maar ze maakte hem voor haar eerste kleindochter.

We zetten Sidda op de ronde eikenhouten tafel en trokken het jurkje voorzichtig over haar hoofd. Moeder had splinternieuwe chique sokjes met ruches tevoorschijn getoverd en de zachtste

witte leren schoentjes die je je maar kunt voorstellen. Ik hield ze tegen mijn wang, gewoon om ze te voelen. Ik rook dat zuivere leer en het zachte roze satijn van de voering, en ik dacht aan mijn moeder, hoe dol ze op sprookjes was en dat ze in elfjes geloofde. Ik luisterde nooit naar haar als ze daarover sprak, maar nu zei ik: 'Moeder, deze schoentjes hadden door elfjes gemaakt kunnen zijn!'

Daar moest ze om glimlachen.

'Misschien hebben ze dat wel gedaan,' zei ze. Het geluk in haar ogen ging me aan het hart.

Het was helemaal niets voor moeder om zoiets te doen. Als ik er nu aan terugdenk, ontroert het me nog steeds. Die jaren zijn één wazige massa. Daarom is dit beeld, dat me zo helder voor ogen staat, zo belangrijk. Terwijl ik in drie jaar en acht maanden tijd vijf kinderen kreeg – Sidda's tweelingbroertje, de baby die ik heb verloren, inbegrepen – gingen mijn hormonen als gekken tekeer. De rest van mijn leven heb ik nodig gehad om van die ononderbroken kinderstream te herstellen. De een na de ander na de ander na de ander. Zonder pauze. Vuile luiers, geen slaap en een man die voornamelijk in zijn jachthut woonde.

Zo vroeg in april zag moeders tuin met de gele forsythia en de stralend rode azalea's in volle bloei er prachtig uit. Moeder had groene vingers, maar ze heeft haar tuiniersgenen niet aan mij doorgegeven. We liepen door moeders tuin vol wilde narcissen die in bosjes bij elkaar stonden, en nadat we verschillende plekje voor de foto hadden bekeken, kozen we dat oude betonnen muurtje achter bij de schuur. Precies op de plek waar een scheur langs de zijkant van de muur omhoogliep. De ranken van de Carolina-jasmijn waren zo volledig verstrengeld met die van de kamperfoelie dat je niet kon zien waar de een begon en de ander ophield. En het gebladerte was al zo dicht dat de scheur nauwelijks opviel. Wij drietjes hadden geen reden om zo opgedoft te zijn – het was midden in de week, geen feestdag – het

was allemaal vanwege dat roze jurkje dat moeder voor Sidda had gemaakt. Er ging iets magisch van uit. Zodra ik het uit het zijdepapier tilde dat in de in roze papier verpakte doos lag, wist ik dat ik me ook moest omkleden. Ik reed naar huis en trok mijn mooiste jurk aan, een zacht oranje linnen compleet met een stijlvol hesje op een rechte rok met extra ruimte voor de buik. De chicste positiejapon die ik ooit heb gezien. Ik heb dat model voor al mijn zwangerschappen telkens opnieuw laten maken in verschillende tinten linnen en zijde. Zwart, wit, beige en oranje. Met die vier kleuren zit je altijd goed. Vooral omdat het alternatief voor zwangere vrouwen destijds die belachelijke suikerzoete gevalletjes waren waarin je eruitzag als een klein meisje dat per ongeluk een basketbal had ingeslikt. Ik zou liever dood neervallen dan op een walvis in een tentjurk lijken, alleen omdat ik een kind verwachtte. Tegenwoordig dragen zwangere vrouwen modieuze jurken en ze pronken met hun gezwollen borsten en buiken alsof ze godinnen zijn. Ze zijn sexy! Dat was niet zo in de jaren vijftig, toen ik mijn kinderen kreeg, maar ik haalde alles uit de kast. Ik zag er goed uit die dag.

De foto was rond een uur of elf op die frisse ochtend geschoten. Moeder en ik wilden allebei de foto nemen vanwege dat beeldige jurkje, maar ook de dag leek er gewoon om te vragen om te worden vastgelegd. Alsof de zon en de lucht en de bomen en de viooltjes die overal uit het gazon tevoorschijn piepten en de bloeiende blauwereggen in koor zongen: 'Kijk naar me! Vergeet me niet!'

En ik ben ze niet vergeten. April 1954. Ik was achtentwintig en mijn moeder was vierenvijftig.

Toen ik de foto nam, dacht ik: Alsjeblieft, moeder, ontspan je en glimlach eens. Al is het maar even, alsjeblieft, kijk niet alsof je zo hard je best moet doen, alsof alles zo verdomd veel moeite kost. Ontspan je voor een keertje, alsof je een van je geliefde bloeiende bloemen bent. Sidda redt het wel. Ze is een gezonde baby. Geniet eens, in vredesnaam. Maar ik zei alleen maar: 'Lachen!'

Op de foto kun je niet zien dat Sidda de helft van een tweeling was. Er is niets op de foto waar dat ook maar enigszins uit blijkt. Als je naar die foto kijkt, zou je denken dat er niemand was gestorven. Je zou denken dat we altijd gelukkig waren: mijn moeder, mijn baby en ik. De bladeren van de bomen zijn al helemaal uit. Het verbaast me dat het bladerdak zo dicht is. Misschien was het later in de lente, misschien heb ik het mis. Zoals die bomen daar in het zonnetje staan lijken ze er volkomen gelukkig mee te zijn om een groene achtergrond te vormen voor het roze jurkje en dat kleine beetje rode haar van het kind dat tot de talentvolle, gelukkige vrouw zou opgroeien die ze nu is. Er valt een klein straaltje licht op moeders trouwring en de aderen van haar handen puilen enigszins uit, maar toch oogt haar hand op Sidda's piepkleine enkeltje sierlijk. Haar hand is zo vrouwelijk. Gek eigenlijk, ik heb mijn moeder nooit erg vrouwelijk gevonden. Maar nu zie ik het, aan haar hand, op die foto. Zo veel vrouwelijkheid. Niet het soort dat van ruches en tierelantijntjes komt, maar dat je opmerkt in de handen van een vrouw die heeft geleefd en gewerkt, die is bedrogen en desondanks heeft geprobeerd liefde te geven. Het soort vrouwelijkheid dat je ziet ontluiken in je kleine dochtertje. Het soort dat je gaande houdt – zoals ook de Ya-Ya's bezitten, die al ik-weet-niet-hoelang mijn vriendinnen zijn. De diepe vrouwelijkheid die je altijd in je zou willen dragen.

Destijds had moeder me al vaak op de zenuwen gewerkt. Pakweg achtentwintig jaar lang. Maar die dag was het fijn om bij haar te zijn. We waren met ons drietjes, een exclusief moederdochterclubje waartoe niemand werd toegelaten, behalve moeder, Siddalee en ik. Ik herinner me dat we naderhand komkommersandwiches aten met koffie en kleine suikerkoekjes waarop mamma met roze glazuur dierfiguurtjes had gemaakt. Mamma heeft altijd fantastisch kunnen bakken. Haar keuken rook altijd naar havervlokken, vers brood en pindakaas. Je kikkerde al op als je alleen maar in haar keuken zat en je neus de kost gaf. Dat

deed ik vaak, vooral kort nadat ik was getrouwd. Het eerste half jaar van mijn huwelijk maakte mijn moeder alle avondmaaltijden voor Shep en mij klaar. Tot Shep erachter kwam dat ik probeerde mijn moeders kookkunst voor de mijne te verkopen.

Hij zei: 'Dit moet afgelopen zijn. Ik zal je leren koken.' En mijn man leerde me inderdaad koken. En verdomde goed ook. Hoe je vis, vlees en alle wildsoorten van Louisiana moest bereiden en met allerlei kruiden op smaak kon brengen. Ik leerde het en bracht het in de praktijk. Ik kreeg hulp van Willetta, ons dienstmeisje; ik zal nooit beweren dat ze me niet heeft geholpen, maar wat er ook gebeurde, ik had altijd eten op tafel voor mijn vier kinderen.

Sidda zat in haar kinderstoel en ik zweer je dat ze geen kruimeltje op dat beeldige jurkje morste. Ik vond dat we het jurkje uit moesten trekken voor we haar eten gaven, maar moeder zei: 'Welnee, we doen haar gewoon een slabbetje om, dan lukt het best.'

En zo was het ook. Het lukte allemaal best. Op elk willekeurig moment hadden mijn moeder en ik ruzie kunnen krijgen. Maar dat gebeurde niet. Ik denk dat het door de bloemen kwam. Mijn moeder dacht altijd dat er elfjes tussen de bloemen woonden. Ze leerde dat ook aan Siddalee. Nu ik zo veel tijd doorbreng in de prachtige tuin die Shep heeft aangelegd, bezweer ik je dat ik soms denk dat ze gelijk had. Dat er magische wezentjes, of in elk geval bepaalde *energieën*, uit bloemen en planten en bomen komen die ons tegen onszelf beschermen. Die ons beschermen tegen onze innerlijke demonen die ons levend willen verslinden. 'Elfjes,' zei mijn moeder altijd, 'zijn klein maar sterk. Ze kennen het verschil niet tussen werken en spelen. Voor hen is dat precies hetzelfde. Het is allemaal spel.' Mijn moeder wist alles van zaden, knoppen en ranken en van wat er groeit en bloeit in een tuin. Misschien wist ze ook andere dingen die ik nooit zal leren. Maar aan de andere kant, de wonderen zijn de wereld nog niet uit.